

Ks. JANUSZ SZULIST
Wydział Teologiczny
Uniwersytet Mikołaja Kopernika
Toruń

Jeden kapłan – jedna ofiara. Jednocząca funkcja kapłaństwa Chrystusowego w „Liście na rozpoczęcie roku kapłańskiego z okazji 150. Rocznicy *dies natalis* świętego proboszcza z Ars” Benedykta XVI

Streszczenie: Rok kapłański ogłoszony przez Benedykta XVI w 2009 r. jest okazją do teologicznej refleksji nad sakramentami Kapłaństwa i Eucharystii oraz ich miejsca wśród Bożych darów. Pierwsza część artykułu odnosi się do nauki Kościoła dotyczącej jedyności kapłaństwa i Eucharystii, która objawia wyjątkowy aspekt ofiary Chrystusa jako koniecznego środka na drodze do świętości. Część druga oparta jest na pismach św. Jana Marii Vianneya, który w swoim nauczaniu podejmował takie tematy, jak posługa pojednania człowieka z Bogiem, rozumienie konsekracji Eucharystycznej dla życia wspólnoty oraz wezwanie do nowego życia. Wymienione tematy wskazują na wykorzystanie dogmatów w praktyce katolickiej wiary. List papieski proklamujący Rok Kapłański wskazuje, jak możliwe jest wypełnienie wskazań nauki wiary w codziennym życiu. Przykładem jest tu osoba św. Jana Marii Vianneya, który kierował się nade wszystko miłością do Boga i powierzonej sobie wspólnoty i który stał się świadkiem działania Bożej łaski.

Słowa kluczowe: kapłaństwo, Benedykt XVI, rok kapłański

Spośród atrybutów posłannictwa kapłańskiego świętość, prawdziwość oraz charyzmatyczność wyrażają ostatecznie (a więc przy absolutnej interpretacji) jedyność posługi kapłańskiej i Ofiary Chrystusowej, niezbędnych w procesie uświęcenia i ciągłego aktualizowania dzieła zbawienia. List Benedykta XVI na rozpoczęcie roku kapłańskiego, datowany na 16 czerwca 2009 roku, przypomina o jedyności ofiarniczej posługi kapłańskiej, a także wynikających stąd zobowiązaniach, które powinny znajdować zastosowanie w świadectwie życia prezbiterów.

Jedyność kapłaństwa i jedyność Ofiary Krzyżowej są elementami dziejów zbawienia, które najpełniej służą głębszemu zrozumieniu prawd wiary¹. Istotna

¹ Por. Benedykt XVI, *List na rozpoczęcie roku kapłańskiego z okazji 150. rocznicy „dies natalis” Świętego Proboszcza z Ars*, Kraków 2009, s. 27.

pozostaje analiza, na ile papieski wykład dogmatów wiary służy pogłębianiu zarówno świadomości kapłańskiej, jak też konieczności umacniania wspólnoty dla rozwoju wewnętrznego osób duchownych oraz świeckich.

Niniejsza publikacja składa się z dwóch części. W pierwszej zarysowane zostaną podstawy doktrynalne wskazujące na jedyność kapłaństwa i wynikającej zeń posługi. Druga część publikacji stanowi analizę listu Benedykta XVI z perspektywy jedyności sprawowanych przez kapłanów posług.

1. Jedyność Ofiary Chrystusowej – teologiczny aspekt ofiary

Ofiara jest pojęciem charakteryzującym rzeczywistość kultu. Jej teologiczny aspekt w pierwszej kolejności nawiązuje do aktów człowieka skierowanych do Boga i wyrażających wewnętrzne usposobienie osoby. Jako postulat wiary chrześcijańskiej należy traktować zgodność między czynami a intencjami składającego ofiary. Sposoby okazywania swojej zależności od Boga są wielorakie: poczynając od aktów wewnętrznych, a kończąc na obrzędach składania w ofierze zwierząt².

Jedyność Ofiary Chrystusowej można uzasadniać w dwojaki sposób. Po pierwsze, człowiek został szczególnie wyróżniony spośród innych stworzeń. Po drugie, wiara chrześcijańska jest wiarą w jednego Boga. Jedyność podmiotów zanoszących Bogu miłe ofiary nakazuje zatem dostrzegać w służebnym działaniu człowieka – będącym formą naśladowania Chrystusa – jedyne postępowanie w najwyższym stopniu sprzyjające doskonałości zarówno człowieka, jak i świata.

1.1. Jedyność kapłaństwa – jedyność stworzenia

Czesław Bartnik, charakteryzując sakrament kapłaństwa, wskazuje w pierwszej kolejności na funkcję pośrednictwa przyporządkowaną kapłanom, a dotyczącą relacji między Bogiem a światem. Kapłan „reprezentuje Boga”, jak również przedstawia intencje stworzenia wobec swego Stwórcy. Dzięki posłudze kapłańskiej staje się zatem możliwa jedność pomiędzy światem a Bogiem. Na ów świat składają się nie tylko ludzie, lecz także zwierzęta i elementy natury skończonej³.

Specyfika świata, w którym egzystuje człowiek, jest fundamentem rozróżnienia między kapłaństwem naturalnym a kapłaństwem społecznym. Analizując kapłaństwo naturalne, należy wskazać bezpośrednio na naturę człowieka, a ściślej – na relację osoby z otaczającym ją stworzeniem. Ową relację opisuje autor Księgi Rodzaju: „Bądźcie płodni i rozmnażajcie się, abyście zaludnili ziemię i uczynili

² Por. K. Rahner, *Opfer. Dogmatisch*, w: *Lexikon fuer Theologie und Kirche*, hrsg. v. J. Hoefler, K. Rahner, Freiburg bei Breisgau 1962, B. 7, szp. 1174n. Różnorodność ofiarniczego działania potwierdza tradycja biblijna – szczególnie na kartach Starego Testamentu. Por. *tamże*, szp. 1175.

³ Por. C. S. Bartnik, *Dogmatyka katolicka*, Lublin 2003, t. 2, s. 759n.; A. Vanhoye, *Jezus Chrystus, nasz Arcykapłan. Rekolekcje wygłoszone w Watykanie 10-16 lutego 2008 roku*, Pelplin 2009, s. 13n.

ją sobie poddaną; abyście panowali nad rybami morskimi, nad ptactwem powietrznym i nad wszystkimi zwierzętami pełzającymi po ziemi” (Rdz 1, 28). Człowiek jest zatem pośrednikiem w jedynym dziele stworzenia i uczestniczy w dalszej kreacji świata, objawiając światu wolę Boga przez własne czyny. Sposób istnienia stworzenia wyraża się jednak nie tylko w aktywnym zaangażowaniu na rzecz przebudowy świata. W posłannictwo człowieka jest wpisana również zdolność dotycząca „zachowania w świecie życia Bożego”, co w następujący sposób zostało opisane w Księdze Rodzaju: „A zasadziwszy ogród w Edenie na wschodzie, Pan Bóg umieścił tam człowieka, którego ulepił. Na rozkaz Pana Boga wyrosły z gleby wszelkie drzewa miłe z wyglądu i smaczny owoc rodzące oraz drzewo życia w środku tego ogrodu i drzewo poznania dobra i zła” (Rdz 2, 8–9)⁴. Człowiek otrzymuje w darze życie, które powinien zachować i rozwijać w ramach realiów ziemskich.

Drugą formą kapłaństwa jest pośrednictwo społeczne, którego specyfikę określają cechy osoby, takie jak rozumność i wolitywność, wyróżniające człowieka i ludzkie społeczności spośród innych stworzeń. Człowiek jest powołany do reprezentowania wspólnot przed Bogiem. W ten sposób należy rozumieć sprawowanie funkcji pośrednictwa w pierwszej kolejności przez ojców rodzin, naczelników plemion, patriarchów. Powołując się na tradycję biblijną, można stwierdzić, że proces wyodrębniania się stanu kapłańskiego ze struktury społeczności przypieczętowało ustanowienie pokolenia Lewiego jako odpowiedzialnego za wykonywanie funkcji kapłańskich⁵. Celem ustanowionego w ludzie Bożym kapłaństwa było przywracanie jedności między Bogiem a stworzeniem, co przejawiało się w składaniu ofiar miłych Bogu w imieniu społeczności Narodu Wybranego⁶.

Ofiary Starego Przymierza znajdują swoje spełnienie w osobie Jezusa Chrystusa, również w aspekcie jedyności. Jedyność kapłaństwa Chrystusowego wynika, jak wskazuje Katechizm Kościoła Katolickiego, z jedyności odkupieńczej Ofiary Chrystusa⁷. Taka właśnie interpretacja Ofiary Chrystusowej jest przedstawiona w Liście do Hebrajczyków: „Jedną bowiem ofiarą udoskonalił na wieki tych, którzy są uświęceni” (Hbr 10, 14). Zachowanie jedyności kapłaństwa Chrystusowego stanowi wypełnianie woli Boga. Bóg bowiem tak ukształtował ład w świecie, aby człowiek miał możliwość nieustannego wzrostu w doskonałości, co zakłada z kolei ciągłą współpracę z łaską Bożą, doświadczaną przy ołtarzu Pańskim⁸. Doskonałe wypełnianie urzędu kapłańskiego przez Chrystusa

⁴ Por. C. S. Bartnik, *dz. cyt.*, s. 760; por. również: A. Vanhoye, *dz. cyt.*, s. 15n.

⁵ Por. C. S. Bartnik, *dz. cyt.*, s. 760n.; M. Maliński, *Po co sakramenty? Być chrześcijaninem – być człowiekiem*, Wrocław 1984, s. 188.

⁶ Por. *Katechizm Kościoła Katolickiego*, Poznań 1994, 1540 (dalej: KKK). Bóg ustanowił stan kapłański pośród Narodu Wybranego, określonego w Księdze Wyjścia jako „królestwo kapłanów i lud święty” (por. Wj 19, 6). Por. *tamże*, 1539.

⁷ Por. *tamże*, 1544n.

⁸ Por. W. Granat, *Dogmatyka katolicka. Chrystus Odkupiciel i Kościół – Jego mistyczne Ciało*, t. 4, Lublin 1960, s. 41n.; A. Vanhoye, *dz. cyt.*, s. 114n.; A. Sicari, *Kapłaństwo Chrystusa*, w: *Kapłaństwo*, red. L. Balter, K. Czulak, P. Góralczyk, S. Stancel, Poznań 1988, s. 18.

było możliwe tylko dzięki Wcieleniu, jednoczącemu w Jezusie elementy Bożki i ludzki. Właśnie ze względu na specyfikę posiadanej natury Chrystus jako Pośrednik łączył skończoność, właściwą człowieczeństwu, z nieskończonością właściwą Bogu. Dopiero ów stan umożliwił złożenie Bogu miłej ofiary⁹. Kapłaństwo prezentowane na kartach Nowego Testamentu, a odnoszone do Chrystusa jako Pierwszego i Najwyższego Kapłana, ukazuje zupełnie nowe rysy kultycznej służby Bogu. Chrystus jako Kapłan nakazuje swoim uczniom nie tylko składanie ofiar Bogu, ale także głoszenie Dobrej Nowiny o Zbawieniu (Mt 10, 17–23; 20, 22; 26, 27)¹⁰.

Kapłaństwo i styl życia Chrystusa stanowią podstawę rozróżnienia między kapłaństwem hierarchicznym a kapłaństwem powszechnym, podziału fundamentalnego w zakresie ogólnie pojmowanej służby Bogu (również w kwestii konieczności dawania świadectwa). Obecność kapłaństwa hierarchicznego dotyczy kierowania wspólnotą, której powołaniem jest zmierzanie ku pełniejszej jedności z Bogiem. Przewodzenie wspólnocie Kościoła sprawowane przez kapłanów odbywa się w duchu odpowiedzialności za inne osoby; ową odpowiedzialność umożliwia jedynie uznanie w każdym wiernym nienaruszalnej godności, w pełni objawionej w Jezusie Chrystusie¹¹. Obecność kapłanów we wspólnocie wiernych, na co zwraca uwagę Benedykt XVI, dotyczy zachowania tożsamości

⁹ Por. Benedykt XVI, *Odnówmy wiarę w rzeczywistą obecność Chrystusa w Eucharystii (11 VI – Msza św. w uroczystość Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa)*, „L'Osservatore Romano” 2009, nr 10, s. 11; C. S. Bartnik, *dz. cyt.*, s. 761; A. Sicari, *dz. cyt.*, s. 18; A. Vanhoye, *dz. cyt.*, s. 119.

¹⁰ Por. B. Migut, *Kapłaństwo w Nowym Testamencie*, w: *Encyklopedia katolicka*, red. A. Szostek, t. 8, Lublin 2000, szp. 716.

¹¹ Por. M. Maliński, *Po co sakramenty?...*, s. 337n. Jedyność ofiary implikuje jedyność służby kapłańskiej, do której powołanie zostaje przypieczętowane sakramentem święceń. Akwinata wyraźnie rozróżnia pomiędzy kapłaństwem duchowym a kapłaństwem urzędowym. Kapłaństwo duchowe dotyczy wszystkich chrześcijan; wynika z sakramentu chrztu. Można wskazać na dwie funkcje sprawowane w ramach kapłaństwa powszechnego: spożywanie „sakramentu Eucharystii” oraz współofiarowanie siebie wraz z kapłanem sprawującym Eucharystię. Św. Tomasz z Akwinu odwołuje się tutaj do dwóch fragmentów Pisma Świętego: „Moją ofiarą, Boże, jest duch skruszony” (Ps 51, 19) oraz „Abyście dali ciała swoje na ofiarę żywą” (Rz 12, 1). Natomiast w ramach kapłaństwa urzędowego jest zawarte upoważnienie do konsekrowania sakramentu Eucharystii stanowiące bezpośrednie wypełnianie słów Jezusowych: „To czyńcie na moją pamiątkę” (Łk 22, 19). Ową władzę kapłan otrzymuje od biskupa, któremu powierzone jest kierowanie Ciałem Mistycznym, czyli Kościołem.

We współczesnych interpretacjach kapłaństwa w Kościele katolickim stosuje się określenia kapłaństwa wspólnego oraz kapłaństwa służebnego albo urzędowego. W *Encyklopedii katolickiej* jest precyzowana następująca różnica między wskazanymi określeniami charakteru służby Bogu: „Kapłaństwo hierarchiczne odróżnia od kapłaństwa wspólnego jego zakorzenienie w sukcesji apostołskiej i wyposażenie w świętą władzę, oznaczającą zdolność i powinność działania w imieniu i w zastępstwie Chrystusa jako Głowy i Pasterza (»in persona Christi«)”. W ramach Ciała Mistycznego Chrystus jest więc tym punktem odniesienia, który zapewnia nie tylko jedność wspólnoty zebranej w imię Boże, lecz także jest Głową nadprzyrodzonego organizmu Kościoła – podkreśla swoją obecnością jedyność ofiar, aktualizujących ofiarę krzyżową. Por.: św. Tomasz z Akwinu, *Suma teologiczna. Eucharystia*, t. 28, Londyn 1974, s. 188n.; W. Granat, *dz. cyt.*, s. 255–259; B. Migut, *dz. cyt.*, szp. 717n.

kapłańskiej pośród wielu charyzmatów, jakimi obdarowywani są wierzący w Chrystusa¹².

Joseph Ratzinger, analizując naturę kapłaństwa, podejmuje również zagadnienie kapłaństwa powszechnego¹³. Otóż tradycja tego rodzaju kapłaństwa dotyczy powołania przez Boga Izraela jako narodu, którzy przez swoją służbę Bogu stanie się przyczyną porządkowania relacji w świecie (por. Wj 19, 6)¹⁴. Kult zanoszony przez Izrael stanowi powód uświęcenia i potwierdza status bycia wybranym przez Boga. Właśnie idea wybraństwa Bożego została zastosowana przez św. Piotra w stosunku do Kościoła (por. 1 P 2, 9), w którym uczestnictwo staje się możliwie na podstawie sakramentu chrztu świętego. Sprawowanie kapłaństwa powszechnego jest konsekwencją przymierza, jakie Bóg zawiera z człowiekiem od momentu chrztu. Owa bosko-ludzka zależność przekłada się nie tylko na wypełnianie czynności ofiarniczych, lecz także na głoszenie Bożego orędzia, objawiającej jednocześnie Bożą chwałę (por. Rz 15, 16)¹⁵.

W nauczaniu Vaticanum II znajdują się fragmenty wskazujące na specyfikę spełniania kapłaństwa powszechnego w konkretnym miejscu i czasie. W Dekrecie o apostołstwie świeckich jest mowa o wiernych, którzy stanowią Lud Boży uczestnicząc w spełnianiu funkcji kapłańskiej, prorockiej i królewskiej. Skutkiem wypełniania powyższych zadań jest głoszenie Ewangelii oraz szerzenie w świecie wartości chrześcijańskich. Włączenie wiernych w Ciało Mistyczne Chrystusa jest ponadto tym elementem, który zachęca do składania ofiar i dawania o Nim świadectwa¹⁶. Duch Święty inspiruje do służby dla Kościoła i w ramach wspólnoty wiernych¹⁷. Na podstawie jedyności Ciała Mistycznego można rozszerzać fakt powszechności kapłaństwa na wszystkich członków Kościoła: „Pan Jezus, »którego Ojciec uświęcił i posłał na świat« (J 10,36), czyni uczestnikiem namaszczenia Ducha Świętego, którym został pomazany, całe swoje Ciało Mistyczne; w Nim bowiem wszyscy wierni stają się świętym i królewskim kapłaństwem, składają Bogu duchowe ofiary przez Jezusa Chrystusa i głoszą wspaniałe dzieła Tego, który ich wezwał z ciemności do przedziwnego swojego światła. Nie ma zatem żadnego członka, który by nie uczestniczył w posłannictwie całego Ciała,

¹² Por. J. Ratzinger (Benedykt XVI), *Kościół. Wspólnota w drodze*, Kielce 2009, s. 115n.

¹³ Kardynał Albert Vanhoye w kwestii kapłaństwa stosuje rozróżnienie między kapłaństwem chrzcielnym a kapłaństwem urzędowym. Por. A. Vanhoye, *dz. cyt.*, s. 148-157.

¹⁴ Por. *Konstytucja o liturgii świętej „Sacrosanctum Concilium”* 14 (dalej: KL); *Dekret o działalności misyjnej Kościoła „Ad gentes divinitus”* 15 (dalej: DM).

¹⁵ Por. J. Ratzinger, *Kościół...*, s. 113n. Ze względu na obecność wspólnoty Kościoła pośród narodów wypełniającej w ten sposób funkcje kapłańskie, można stwierdzić, że owa działalność ma charakter misyjny. Por. DM 15.

¹⁶ Por. *Konstytucja dogmatyczna o Kościele „Lumen gentium”* 31 (dalej: KK); *Dekret o apostołstwie świeckich „Apostolicam actuositatem”* 2, 3 (dalej: DA); por. również: W. Granat, *Dogmatyka katolicka. Chrystus Odkupiciel i Kościół...*, s. 316n.

¹⁷ Por. KK 34.

lecz każdy ma nosić w sercu swoim Jezusa jako świętość, a duchem proroctwa dawać świadectwo o Jezusie”¹⁸.

1.2. *Eucharystia jako znak jedyności Ofiary Krzyżowej i jedyności kapłaństwa*

Sakramentem ukazującym jedynność kapłaństwa Chrystusowego oraz jedynność ofiary Jezusowej – niezbędnych środków do osiągnięcia zbawienia – jest bez wątpienia Eucharystia. Dążenie do przeznaczonej człowiekowi szczęśliwości wiecznej wyraża się poprzez zdolność do doskonalenia wspólnot, co odpowiada wymogom społecznej natury osoby.

Św. Tomasz z Akwinu w *Sumie teologicznej*, poruszając zagadnienie Eucharystii, stawia następujące pytania w kwestii jedyności ofiary i kapłaństwa:

1. „Czy sakrament Eucharystii jest konieczny do zbawienia?”¹⁹
2. „Czy ustanowienie Eucharystii harmonizuje z celem tego sakramentu?”²⁰
3. „Czy Baranek Paschalny był głównym typem sakramentu Eucharystii?”²¹
4. „Czy kapłan, i tylko kapłan, może konsekrować Eucharystię?”²²

Celem sprawowania Eucharystii jest osiągnięcie przez wiernych zbawienia. Swoją argumentację Akwinata opiera na stwierdzeniu, że „niemożliwe było osiągnięcie zbawienia bez wiary w Mękę Chrystusa, którego [...] : »Bóg ustanowił narzędziem prześląganania przez wiarę mocą Jego Krwi«”. Męka na krzyżu, będąca Ofiarą Chrystusową za grzechy ludzi, umożliwiła człowiekowi osiągnięcie zbawienia. Sakramentalna obecność Jezusa doświadczana podczas Eucharystii w zupełności odpowiada zamiarowi Boga, aby poprzez sakrament towarzyszyć nieustannie człowiekowi w jego drodze do pełni życia²³. Logika wyводу św. Tomasza z Akwinu w kwestii fundamentalnego znaczenia Eucharystii przyjmuje najbardziej wyrazistą formę w stwierdzeniu, że wszystkie sakramenty – szczególnie chrzest święty – służą pełniejszemu uczestnictwu w Sakramencie Ołtarza. Swoisty ofiarocentryzm, jaki bez wątpienia określa istotę egzystencji chrześcijańskiej, nie jest uwarunkowany jedynie logiką albo następstwem zdarzeń właściwym historii Zbawienia. Sprawowanie Sakramentu Ołtarza i kosztowanie pokarmu eucharystycznego odpowiada pragnieniom duszy. Można wysunąć stwierdzenie, że nadprzyrodzone powołanie, którym obdarowywani są wierni w momencie chrztu, dla swego trwania wymaga ciągłego

¹⁸ Dekret o posłudze i życiu kapłanów „*Presbyterorum ordinis*” 2 (dalej: DK); por. również: W. Granat, *Dogmatyka katolicka...*, s. 321n.; Benedykt XVI, „Słowo” i „sakrament” to dwa główne filary posługi kapłańskiej (1 lipca – Watykan), „L'Osservatore Romano” 2009, nr 10, s. 26n.

¹⁹ św. Tomasz z Akwinu, *dz. cyt.*, s. 13.

²⁰ *Tamże*, s. 17.

²¹ *Tamże*, s. 20.

²² *Tamże*, s. 187.

²³ Por. *tamże*, s. 18n.; Leon XIII, Encyklika „*Mirae caritatis*”, w: *Eucharystia w wypowiedziach Papieża i innych dokumentach Stolicy Apostolskiej*, wyboru dokonał i komentarzem zaopatrzył ks. R. Rak, Lublin 1987, s. 14n.; A. Vanhoye, *dz. cyt.*, s. 106n.

odniesienia do Eucharystii jako źródła życia, zapewniającego człowiekowi duchowe spełnienie²⁴.

Przyjęcie pokarmu duchowego, jakim jest Ciało i Krew Pańska, sprzyja kształtowaniu doskonałości w człowieku. Ów postęp moralny dotyczy urzeczywistniania wartości nadprzyrodzonej miłości, ponieważ właśnie umiłowanie świata (konkretnie: umiłowanie grzeszników) stanowi uzasadnienie dla ofiary Jezusa na Krzyżu. Człowiek, naśladowując Ofiarę Chrystusową, nie tylko wzrasta w miłości wobec Boga, ale także w miłości względem bliźnich i świata, którzy zawsze domagają się uświęcającej obecności rzeczy nadprzyrodzonych²⁵.

Wszelkie ofiary Starego Testamentu znajdują swoje spełnienie w Ofierze Chrystusowej jako ofierze Baranka Paschalnego, której skutki ściśle odpowiadają konsekwencjom starotestamentalnych ofiar. Św. Tomasz z Akwinu w następujący sposób określa łączność między manną a skutkami ofiary eucharystycznej: „Manna zaś, o której czytamy w Biblii, że była »zdolna dać wszelką rozkosz i wszelki smak zaspokoić«, była typem zapowiadającym skutek Eucharystii; sakramentalna łaska Eucharystii wzmacnia bowiem duszę pod każdym względem”²⁶. Zrozumienie sensu ofiar starotestamentalnych wymaga spojrzenia z perspektywy jedynej Ofiary Chrystusowej. Dopiero wówczas można wskazać na niekwestionowane znaczenie Eucharystii dla życia pojedynczych osób i wspólnot wierzących, których istota egzystencji jest tożsama z naśladowaniem Chrystusa. Owa zależność w pierwszej kolejności dotyczy objawiania światu skutków ofiary na Krzyżu jako niezbędnych do umacniania własnej doskonałości.

Ofiara Chrystusowa obejmuje swoimi skutkami całą ludzkość. Taki był zapewne zamiar Chrystusa, który „wydał swoje życie na okup za wielu”. Znaczenie Eucharystii dla wspólnoty Kościoła wyraża się w fakcie, że Najświętsza Ofiara jest przyczyną uświęcania i uwielbienia świata w jego wędrówce do pełni życia identyfikowanej z niebem²⁷.

2. Jedyność sakramentu kapłaństwa i Ofiary Krzyżowej w „Liście na rozpoczęcie roku kapłańskiego...” Benedykta XVI

Odwołując się do wskazań św. Jana Marii Vianneya, patrona przeżywanego obecnie roku kapłańskiego, Benedykt XVI ukazuje, na czym polega jedyność

²⁴ Por. św. Tomasz z Akwinu, *dz. cyt.*, s. 14n.; W. Granat, *Dogmatyka katolicka. Sakramenty święte. Sakramenty w ogólności. Eucharystia*, t. 7/1, Lublin 1961, s. 374n.

²⁵ Por. św. Tomasz z Akwinu, *dz. cyt.*, s. 15n.; Leon XIII, *dz. cyt.*, s. 14; W. Granat, *dz. cyt.*, s. 242n.; A. Vanhoye, *dz. cyt.*, s. 155n.

²⁶ Por. św. Tomasz z Akwinu, *dz. cyt.*, s. 21; Leon XIII, *dz. cyt.*, s. 25.

²⁷ Por. *tamże*, s. 24; M. Schmaus, *Katholische Dogmatik. Die Lehre von den Sakramenten*, B. 4/1, Muenchen 1957, s. 326n.

kapłaństwa i Ofiary Krzyżowej. W liście papieskim można znaleźć odniesienia nie tylko do elementów biografii Proboszcza z Ars, ale również cytaty z pism autorstwa świętego interpretujących prawdy wiary.

Wskazane powyżej rozróżnienie pomiędzy kapłaństwem hierarchicznym a kapłaństwem powszechnym pozwala lepiej ukazać wpływ posługi kapłanów na kształtowanie duchowości wiernych. Ową zależność wielokrotnie akcentował Jan Maria Vianney.

2.1. Jedyność kapłaństwa Chrystusowego

Bóg darzy człowieka i całe stworzenie miłością; z faktu jedyności owej miłości wynika bezpośrednio jedyność kapłaństwa Chrystusowego. Kapłani przyjmują dar Bożej miłości, a następnie pośredniczą w przekazywaniu go ludziom, do których są posłani. Życie według zasad tego nadprzyrodzonego daru oznacza swoiste przyłgnięcie do Boga, co przyjmuje formę przyjaźni, zażyłości czy też utożsamiania się z wolą Bożą²⁸. Źródłem miłości proklamowanej życiem kapłańskim jest Serce Jezusowe. Czerpanie darów z tego Boskiego skarbcza oznacza, według Proboszcza z Ars, aktualizowanie czynów i gestów Jezusowych w świecie. Potwierdzanie obecności Chrystusa obejmuje zarówno sferę duchową, jak i materialną. Każdy z powyższych wymiarów staje się w ten sposób obszarem oddziaływania nadprzyrodzoności²⁹.

2.1.1. Posługa jednania ludzi z Bogiem

Społeczny aspekt jedności i jedyności wspólnoty wiernych dotyczy kwestii istnienia ludu kapłańskiego, obejmującego ogół członków Mistycznego Ciała Chrystusa. Spośród tego ludu powoływani są kapłani w ramach realizowania idei kapłaństwa służebnego. Jedność w ramach jednej wspólnoty Kościoła domaga się współpracy między kapłanami a ludem na zasadzie miłości chrześcijańskiej. Owo zjednoczenie stanowi w dalszej kolejności zachętę do zaangażowania świeckich w pracę na rzecz jedności w różnych dziedzinach życia społecznego. Celem działalności członków Kościoła jest urzeczywistnianie ideału jedności, w najwyższym stopniu odnoszonego do Królestwa Niebieskiego³⁰.

Główną postacią w procesie jednania ludzi z Bogiem jest kapłan, który poprzez posługę w konfesjonale pomaga przywrócić panowanie dobra i Bożego porządku w sercach wiernych: „A jeśli [...] dusza umiera ze względu na grzech,

²⁸ Por. Benedykt XVI, *List na rozpoczęcie roku kapłańskiego...*, s. 5n.

²⁹ Por. *tamże*, s. 6; tenże, *Tajemnica miłości Boga do ludzi (19 VI – Nieszpory na rozpoczęcie Roku Kapłańskiego)*, „L'Osservatore Romano” 2009, nr 9, s. 37.

³⁰ Por. DK 9, za: Benedykt XVI, *List na rozpoczęcie roku kapłańskiego...*, s. 12n.; tenże, *Nauka Kościoła o „Sacramentum ordinis”*, w: *Kapłaństwo...*, s. 68n.; W. Granat, *Dogmatyka katolicka. Chrystus Odkupiciel i Kościół...*, s. 37.

kto ją wskrzesi, kto da jej ciszę i pokój? Znów kapłan... Po Bogu, kapłan jest wszystkim!”³¹. Dominacja Boga w porządku zbawienia jest tak wysoka, że w sakramencie pojednania, według Vianneya, to Stwórca wychodzi na spotkanie grzesznikowi, a nie odwrotnie. Jest to wyraz nieskończonej miłości Boga wobec człowieka³².

Tożsamość kapłańska w aspekcie sprawowanej posługi jednania wzorowana jest na relacji synostwa pomiędzy Bogiem Ojcem a Jezusem Chrystusem. Istotą wzajemnego odniesienia Osób Boskich jest miłość, której pragnienie wpisuje się w charakter powołania kapłańskiego. Umiłowanie Boga warunkuje w dalszej kolejności posłuszeństwo i pokorę, które w doskonałej formie zostały ukazane w poddaniu się woli Bożej przez Jezusa na Drzewie Krzyża. Wydaje się, że postawa uniżenia najlepiej tłumaczy cierpliwość i wszelkie wyrzeczenia podejmowane przez Proboszcza z Ars, który w ten sposób pragnął zachęcić swoich parafian do jeszcze większej jedności z Bogiem – oczywiście w stanie wolnym od grzechu³³.

Właśnie sakrament pojednania umożliwia człowiekowi pełniejszą zażyłość z Bogiem, co wyraża się niemalże w utożsamieniu pragnień osobistych ze wskazaniami woli Bożej. Postawa człowieka pojednanego ukazuje sposoby obecności Boga w świecie: „Wszystko przed Bożymi oczyma, wszystko z Bogiem, by podobać się Bogu [...] Jakie to pięknie!”³⁴.

Posługa jednania sprawowana przez kapłanów powinna skutkować rozwianiem wśród wiernych świadomości, że Bóg jest w stanie zawsze przyjąć nawróconego człowieka. Z zakresu Bożego miłosierdzia nikt nie jest wyłączony, wręcz przeciwnie: każdy powinien odczuwać bliskość obecności Boga zainteresowanego dobrem człowieka. Jedność ze Stwórcą jest również skutkiem tzw. „dialogu zbawienia” powodującego, że człowiek zanurza się w „potoku Bożego miłosierdzia”³⁵.

Posługa jednania, do której zobowiązani są kapłani, dotyczy niwelowania różnych przejawów zła w rzeczywistości stworzonej. Jedną z form dominacji grzechu jest cierpienie w kontekście służby kapłańskiej. W aspekcie miłości Chrystusowej cierpieniem znoszonym przez Kościół jest niewierność sług wspólnoty wiernych, czyli kapłanów. Cierpienie dotyczy również tych sytuacji, kiedy wierni

³¹ J. M. Vianney, *Kazania niedzielne i świąteczne*, Kraków 2009, s. 200; B. Nodet, *Le curé d'Ars. Sa pensée – Son coeur*, Présentée par l'Abbé Bernard Nodet, éd. Xavier Mappus, Paris 1995, s. 98n., za: Benedykt XVI, *List na rozpoczęcie roku kapłańskiego...*, s. 8n.

³² B. Nodet, *dz. cyt.*, s. 50,128, za: Benedykt XVI, *List na rozpoczęcie roku kapłańskiego...*, s. 16.

³³ Por. W. Huenermann, *Święty i diabeł. Życie Świętego Jana Vianneya, proboszcza z Ars*, Kraków 1982, s. 212n.; J. Ratzinger, *Kościół...*, s. 16n.; tenże, *List na rozpoczęcie roku kapłańskiego...*, s. 10n. Antonio Sicari zwraca uwagę na pisma prorockie, w których jest mowa o tym, iż kapłani są zobowiązani do znoszenia trudów posługi kapłańskiej. Por. A. Sicari, *dz. cyt.*, s. 17.

³⁴ B. Nodet, *dz. cyt.*, s. 28, za: Benedykt XVI, *List na rozpoczęcie roku kapłańskiego...*, s. 18; A. Sicari, *dz. cyt.*, s. 18n.

³⁵ Por. J. M. Vianney, *Kazania niedzielne i świąteczne...*, s. 234n.; Benedykt XVI, *List na rozpoczęcie roku kapłańskiego...*, s. 16n.

dopuszczają się naruszenia godności kapłańskiej; owe czyny stanowią bezpośrednie zagrożenie dla wypełniania misji zleconej wybranym przez samego Chrystusa³⁶.

Moment przełamania kręgu zła, a więc i cierpienia, powodujących wzajemne wyalienowanie i oddalenie od Boga, następuje poprzez przypomnienie sobie charyzmatu świętych zakonników i kapłanów. Oni bowiem, dając świadectwo swoim życiem, ukazywali naturalną łączność pomiędzy losem człowieka a wskazaniem nauki Chrystusowej. Owa relacja jest równocześnie powodem absolutnego spełnienia, a więc szczęśliwości jako zasadniczej cechy ludzkiego zaangażowania w świecie³⁷.

2.1.2. Znaczenie konsekracji hostii w aspekcie jedynej Ofiary Eucharystycznej

Benedykt XVI, odnosząc się do wzoru postępowania św. Jana Marii Vianneya, wskazuje na naturalną łączność między sakramentem pojednania a Eucharystią. Spowiedź umożliwia pełny udział we mszy świętej. Dokument papieski podkreśla zarówno wzrastanie w łasce uświęcającej, jak też coraz większe utwierdzanie wiernych w wierze. Doświadczenie potęgi pojednania i łaski sakramentu Eucharystii, jak miało to miejsce w życiu Proboszcza z Ars, prowadziło do „kompleksowej poprawy stanu wiary”³⁸.

W oparciu o posługę kapłanów wierni mają możliwość spotkania Chrystusa przyjmującego postać „małej hostii”³⁹. Owoce konsekracji dokonanej podczas Eucharystii ukazują w pierwszej kolejności naturę darów Bożych, które istnieją po to, aby przekazywać je bliźnim. Po drugie, eucharystyczna obecność Chrystusa we wspólnocie wiernych powoduje, że człowiek poprzez kontakt z absolutną doskonałością nie pogrąża się zupełnie w grzechu. Niemoralne postępowanie izoluje jednak człowieka nie tylko w relacji do Boga, ale również w ramach wspólnoty wiernych. Po trzecie, realizowane dzieło konsekracji zleconej przez Jezusa swoim uczniom jest przejawem cnoty posłuszeństwa i pokory wobec woli Bożej⁴⁰.

³⁶ Por. *tamże*, s. 6n.

³⁷ Por. J. M. Vianney, *Kazania niedzielne i świąteczne...*, s. 206n.; Benedykt XVI, *List na rozpoczęcie roku kapłańskiego...*, s. 7.

³⁸ Por. tenże, *Kościół...*, s. 84n.; tenże, *List na rozpoczęcie roku kapłańskiego...*, s. 15; tenże, *Bądźcie wiernymi przyjaciółmi Jezusa jak Ojciec Pio (Spotkanie z duchowieństwem i młodzieżą)*, „L'Osservatore Romano” 2009, nr 10, s. 15; tenże, *Paweł pragnie, żeby wiara chrześcijan była „dojrzała”* (28 VI – *Nieszpory na zakończenie Roku św. Pawła*), „L'Osservatore Romano” 2009, nr 10, s. 19n.

³⁹ Por. tenże, *Odnówmy wiarę w rzeczywistą obecność Chrystusa w Eucharystii...*, s. 11.

⁴⁰ Por. J. M. Vianney, *Mały katechizm*, Kraków 2009, s. 121n.; tenże, *Kazania niedzielne i świąteczne...*, s. 265n.; Benedykt XVI, *List na rozpoczęcie roku kapłańskiego...*, s. 8n.; tenże, *Św. Jan Maria Vianney (5 sierpnia – Castel Gandolfo)*, „L'Osservatore Romano” 2009, nr 10, s. 30. Na konieczność zastosowania zarówno słów konsekracji, jak i duchowych owoców transsubstancjacji w codziennym postępowaniu (urzeczywistnianiu poprzez czyny), wskazuje również Jan Paweł II. Por. tegoż, *List do kapłanów na Wielki Czwartek 2005 roku*, http://www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/letters/2005/documents/hf_jp-ii_let_20050313_priests-holy-thursday_pl.html (odczyt z dn. 28 stycznia 2010 r.), 2–5.

Skutek konsekracji stanowi obecność w realiach ziemskich Chrystusa eucharystycznego, który jest m.in. przechowywany w tabernakulum. Wiernym – według wskazań Jana Marii Vianneya – wystarczy niekiedy milcząca obecność przed Jezusem, który przyjął postać chleba. Jest to najlepsza modlitwa, będąca jednocześnie świadectwem komunii, w której uczestniczą zarówno Bóg, jak i człowiek. Jezus zachęca wręcz swoją obecnością do tworzenia nadprzyrodzonych więzi, które jednocześnie zaspokajają najgłębsze ludzkie pragnienia⁴¹.

Odniesienie człowieka do Chrystusa eucharystycznego powinno się cechować o wiele większą intensywnością w wypadku duchowości kapłańskiej. Powołując się na myśl Proboszcza z Ars, Benedykt XVI pisze w swoim liście o wręcz miłosnym zjednoczeniu między kapłanem a Chrystusem. Ów stan swoistego zakochania, a nawet pewne uniesienia w relacji do Jezusa eucharystycznego wynikają z tego, że obrzędy mszy świętej, podczas których zachodzi konsekracja, są „dziełem Boga”. Każda Eucharystia powinna więc być czymś wyjątkowym ze względu na nadprzyrodzony charakter czynności ofiarniczych, jakie zachodzą podczas Najświętszej Ofiary⁴².

Mając świadomość jedyności Ofiary Krzyżowej, Jan Maria Vianney podczas sprawowania mszy świętej często powtarzał: „Jak dobrze czyni ksiądz, dając siebie Bogu w ofierze każdego ranka”⁴³. Jedność życia kapłańskiego z Ofiarą Krzyżową w nauce Proboszcza z Ars stanowi zachętę, aby nie szczędzić wysiłku dla ratowania dusz wiernych. Podobnie jak Jezus nie wahał się przelać swojej krwi za grzeszników, tak kapłani poprzez nauczanie oraz posługę pojednania powinni być maksymalnie zaangażowani w dzieło pośrednictwa łaski⁴⁴.

Jedność Ofiary Krzyżowej jest w wieloraki sposób uzasadniana przez Benedykta XVI. Jedną z jej motywacji stanowi uniwersalny charakter miłości Bożej, która w swojej najwyższej formie objawiła się właśnie na Golgocie. Istnieje

⁴¹ Por. J. M. Vianney, *Kazania niedzielne i świąteczne...*, s. 250, 256n.; Benedykt XVI, *List na rozpoczęcie roku kapłańskiego...*, s. 12n.; por. również: tenże, *Bądźcie wiernymi przyjaciółmi Jezusa jak Ojciec Pio...*, s. 14; tenże, *Wolność po długiej „zimie” dyktatury komunistycznej (Nieszpory z duchowieństwem i przedstawicielami ruchów kościelnych w katedrze Świętych Wita, Waclawa i Wojciecha, 26 września – Praga)*, „L'Osservatore Romano” 2009, nr 11–12, s. 15n.; W. Granat, *Dogmatyka katolicka. Sakramenty święte...*, s. 256n. 259n.

⁴² Por. za: Benedykt XVI, *List na rozpoczęcie roku kapłańskiego...*, s. 14; J. M. Vianney, *Mały katechizm...*, s. 122n.

⁴³ B. Nodet, *dz. cyt.*, s. 104, za: Benedykt XVI, *List na rozpoczęcie roku kapłańskiego...*, s. 14; por. również: Jan Paweł II, *dz. cyt.*, 6.

⁴⁴ Por. Benedykt XVI, *List na rozpoczęcie roku kapłańskiego...*, s. 19n.; por. również: tenże, *Kościół...*, s. 144n.; tenże, *Odnówmy wiarę...*, s. 11. Wzór ofiarności kapłańskiej znajduje przejaw w postawie św. Pawła. Benedykt XVI powołuje się w tym kontekście na fragment Drugiego Listu do Koryntian: „Albowiem miłość Chrystusa przynagła nas, pomnych na to, że skoro Jeden umarł za wszystkich, to wszyscy pomarli. A właśnie za wszystkich umarł [Chrystus] po to, aby ci, co żyją, już nie żyli dla siebie, lecz dla Tego, który za nich umarł i zmartwychwstał” (5, 14–15). Życie kapłańskie oznacza zatem nieustanną gotowość do ofiary, wzorowaną na zachowaniu samego Jezusa. Jest ona równoznaczna z rozwijaniem w sobie życia łaski. Por. tenże, *List na rozpoczęcie roku kapłańskiego...*, s. 26.

więc tylko jedna miłość Boża, obejmująca całe stworzenie⁴⁵. Inną racją uzasadniającą jedyność Ofiary Chrystusowej jest jedyność zbawienia. Konkretnymi wymiarami aktu zbawczego Chrystusa są ukazywane dzięki posłudze kapłanów, którzy – udzielając sakramentów wiernym – w sposób bezpośredni odnoszą się do źródła wszelkich łask, jakim jest Jezus⁴⁶.

2.2. Wezwanie do nowego stylu życia

Konsekwencją procesu nawrócenia, którego inicjowanie i przeprowadzanie powinno być głównym zadaniem kapłanów, jest zmiana stylu życia wiernych. Świadomość takiej właśnie misji kapłańskiej miał Jan Maria Vianney: „[Boże mój], daj mi nawrócenie mojej parafii; gotów jestem cierpieć wszystko co chcesz Panie, przez całe me życie!”⁴⁷. Troska zatem o dokonanie ewangelicznej rewolucji w życiu wiernych zakłada gotowość do największych wyrzeczeń ze strony pasterzy.

Idea kształtowania nowego życia w „Liście na rozpoczęcie roku kapłańskiego...” Benedykta XVI zobrazowana jest przemianą egzystencji uczniów Chrystusa w momencie, w którym zostali ustanowieni apostołami. Nowy charakter życia uczniów jako apostołów wynika bezpośrednio z faktu, że zostały im powierzone całkiem nowe zadania: „Tak jak Jezus powołał Dwunastu, aby z Nim byli (por. Mk 3, 14) i dopiero następnie wysłał ich, by głosili Ewangelię, tak i w naszych czasach kapłani są powołani do »przyswojenia« sobie owego »nowego stylu życia«, zapoczątkowanego przez Pana Jezusa, który realizowali właśnie Apostołowie”⁴⁸.

Istnienie Kościoła, według Benedykta XVI, wydaje się konieczne dla rozwoju powołania u wiernych. Papież wskazuje bezpośrednio, że wspólnota wiernych oddziałuje na życie kapłana i w efekcie sprzyja powstawaniu impulsu ku doskonaleniu. Dla formacji kapłańskiej jest istotne doświadczenie wspólnoty duchowieństwa, a konkretnie relacja kapłanów względem biskupa pełniącego funkcję ich zwierzchnika. Jedność w ramach hierarchii kościelnej objawia się szczególnie podczas wspólnych celebracji Eucharystii, a także w formie braterstwa kapłańskiego⁴⁹.

⁴⁵ Por. *tamże*, s. 6; por. również: Jan Paweł II, *dz. cyt.*, 6.

⁴⁶ Por. Benedykt XVI, *Św. Jan Maria Vianney...*, s. 31; tenże, *List na rozpoczęcie roku kapłańskiego...*, s. 9.

⁴⁷ B. Nodet, *dz. cyt.*, s. 183, za: Benedykt XVI, *List na rozpoczęcie roku kapłańskiego...*, s. 10.

⁴⁸ Por. J. M. Vianney, *Mały katechizm...*, s. 19n.; Benedykt XVI, *List na rozpoczęcie roku kapłańskiego...*, s. 21; tenże, *Paweł czynił wszystko, by Kościół był świetlanym znakiem nadziei (8 XI – Homilia wygłoszona podczas Mszy św. w Brescii)*, „L'Osservatore Romano” 2010, nr 1, s. 20n.; tenże, *Paweł pragnie, żeby wiara chrześcijan była „dojrzała”* ..., s. 20.

⁴⁹ Por. DA 3; *Adhortacja „Pastores dabo vobis”* 74, za: Benedykt XVI, *List na rozpoczęcie roku kapłańskiego...*, s. 24n., 28; tenże, *Nauka Kościoła o „Sacramentum ordinis”*, w: *Kapłaństwo...*, s. 68n.; tenże, *Kościół...*, s. 141n.

Nowy styl życia jest zagadnieniem z dziedziny ascetyki. Dotyczy egzystencji według rad ewangelicznych⁵⁰ stanowiących sposób osiągnięcia świętości – właściwego realizowania tego powołania⁵¹. W swoim nauczaniu Jan Maria Vianney opisywał sposób obecności w kapłańskim życiu rad ewangelicznych: ubóstwa, czystości oraz posłuszeństwa. Według jego poglądów, ubóstwo dotyczy swoistej gotowości do oddania potrzebującym wszystkiego, co kapłan posiada lub otrzymuje. Wyzbycie się dóbr materialnych jednocześnie usuwa potencjalne przeszkody w zmierzaniu do ostatecznego spotkania z Bogiem: „Nie mam już nic [...]. Dobry Bóg może mnie teraz wezwać, kiedy chce”⁵². Czystość jest nierozzerwanie związana z miłością. Aby kochać w sposób chrześcijański, trzeba wyzbyć się pożądań uprzedmiotowiających inne osoby. Kapłan sprawujący mszę świętą z czystym sercem wyraża zapał i żarliwość wobec obecności Boga, zarówno na ołtarzu, jak i w tabernakulum. Wierni zyskują w ten sposób możliwość naśladowania miłosego zjednoczenia z Bogiem, które powinno stanowić istotę ich powołania. Postulat posłuszeństwa dotyczy natomiast zachowania nadrzędności służby Bogu wobec innych czynności wiernych. Bóg inspiruje człowieka do działania przynależającego świętości w świecie. Dzieło uświęcania jest zatem możliwie tylko przy uznaniu, że w hierarchii celów Bóg zajmuje najwyższe miejsce; realizuje się ono także poprzez aktywny udział w procesie przemiany świata według wskazań ewangelicznych⁵³.

3. Zakończenie

Lektura analizowanego listu Benedykta XVI służy przypomnieniu zasadniczych elementów posłannictwa prezbiterów we współczesnym świecie. Pierwszym zasadniczym elementem owego posłannictwa jest spełnianie posługi jednania, a więc wprowadzania jedności nie tylko między Bogiem a człowiekiem, lecz także pomiędzy ludźmi. Posługa jednania dotyczy udzielania sakramentów oraz dawania świadectwa wyznawanej wierze. Po drugie, kapłani są powoływani do składania ofiar, które swoją pełnię znajdują w Ofierze Krzyżowej. Przypomnienie misterium zbawczego jest nieustannym aktualizowaniem wobec wiernych ogromu miłości Boga względem stworzenia. Jednocześnie w imię idei kapłaństwa powszechnego świeccy są zobowiązani do kształtowania ducha ofiarności w ramach własnego życia, jak też w relacji z bliźnimi. Po trzecie, wybranie przez Boga Ludu Bożego, a także w dalszej kolejności Kościoła, dowodzi jednocześnie jedności wspólnot zebranych wokół ołtarza,

⁵⁰ Por. tenże, *Wolność po długiej „zimie” dyktatury komunistycznej...*, s. 16.

⁵¹ Por. tenże, *List na rozpoczęcie roku kapłańskiego...*, s. 21.

⁵² B. Nodet, *dz. cyt.*, s. 214, za: Benedykt XVI, *List na rozpoczęcie roku kapłańskiego...*, s. 22n.; por. również: J. M. Vianney, *Mały katechizm...*, s. 92n.; Benedykt XVI, *Św. Jan Maria Vianney...*, s. 31.

⁵³ Por. J. M. Vianney, *Mały katechizm...*, s. 89n.; Benedykt XVI, *List na rozpoczęcie roku kapłańskiego...*, s. 22n.

na którym kapłani składają ofiary. Owa jedyność nie może sprzyjać kształtowaniu postaw ekskluzywnych, ponieważ zasadniczą cechą Kościoła Chrystusowego jest powszechność, czyli przełamywanie wszelkich partykularyzmów i ograniczeń głoszenia Ewangelii.

List papieski na rozpoczęcie roku kapłańskiego można analizować również w kontekście liturgii albo sakramentologii. Warto wówczas wskazać na piękno liturgii i znaki sakramentalne jako szczególne środki rozwoju duchowego oraz elementy ukazujące jedyność Boga stanowiącego centralny punkt uniwersum świata.

Literatura

- Bartnik C. S., *Dogmatyka katolicka*, t. 2, Lublin 2003.
- Benedykt XVI, „Słowo” i „sakrament” to dwa główne filary posługi kapłańskiej (1 lipca – Watykan), „L'Osservatore Romano” 2009, nr 10, s. 26n.
- Benedykt XVI, *Bądźcie wiernymi przyjaciółmi Jezusa jak Ojciec Pio (Spotkanie z duchowieństwem i młodzieżą)*, „L'Osservatore Romano” 2009, nr 10, s. 14n.
- Benedykt XVI, *List na rozpoczęcie roku kapłańskiego z okazji 150. rocznicy „dies natalis” Świętego Proboszcza z Ars*, Kraków 2009.
- Benedykt XVI, *Odnówny wiarę w rzeczywistą obecność Chrystusa w Eucharystii (11 VI – Msza św. w uroczystość Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa)*, „L'Osservatore Romano” 2009, nr 10, s. 10n.
- Benedykt XVI, *Paweł czynił wszystko, by Kościół był świetlanym znakiem nadziei (8 XI – Homilia wygłoszona podczas Mszy św. w Brescii)*, „L'Osservatore Romano” 2010, nr 1, s. 19n.
- Benedykt XVI, *Paweł pragnie, żeby wiara chrześcijan była „dojrzała” (28 VI – Nieszpory na zakończenie Roku św. Pawła)*, „L'Osservatore Romano” 2009, nr 10, s. 19n.
- Benedykt XVI, *Św. Jan Maria Vianney (5 sierpnia – Castel Gandolfo)*, „L'Osservatore Romano” 2009, nr 10, s. 30n.
- Benedykt XVI, *Tajemnica miłości Boga do ludzi (19 VI – Nieszpory na rozpoczęcie Roku Kapłańskiego)*, „L'Osservatore Romano” 2009, nr 9, s. 36n.
- Benedykt XVI, *Wolność po długiej „zimie” dyktatury komunistycznej (Nieszpory z duchowieństwem i przedstawicielami ruchów kościelnych w katedrze Świętych Wita, Waclawa i Wojciecha, 26 września – Praga)*, „L'Osservatore Romano” 2009, nr 11-12, s. 15n.
- Granat W., *Dogmatyka katolicka. Chrystus Odkupiciel i Kościół – Jego mistyczne Ciała*, t. 4, Lublin 1960.
- Granat W., *Dogmatyka katolicka. Sakramenty święte. Sakramenty w ogólności. Eucharystia*, t. 7/1, Lublin 1961.
- Huenermann W., *Święty i diabeł. Życie Świętego Jana Vianneya, proboszcza z Ars*, Kraków 1982.
- Jan Paweł II, *List do kapłanów na Wielki Czwartek 2005 roku*, http://www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/letters/2005/documents/hf_jp-ii_let_20050313_priests-holy-thursday_pl.html (odczyt z dn. 28 stycznia 2010 r.).

- Katechizm Kościoła Katolickiego*, Poznań 1994.
- Leon XIII, *Encyklika „Mirae caritatis”*, w: *Eucharystia w wypowiedziach Papieży i innych dokumentach Stolicy Apostolskiej*, wyboru dokonał i komentarzem zaopatrzył ks. R. Rak, Lublin 1987, s. 11–30.
- Maliński M., *Po co sakramenty? Być chrześcijaninem – być człowiekiem*, Wrocław 1984.
- Migut B., *Kapłaństwo w Nowym Testamencie*, w: *Encyklopedia katolicka*, red. A. Szostek, t. 8, Lublin 2000, szp. 715n.
- Nodet B., *Le curé d’Ars. Sa pensée – Son coeur*. Présentée par l’Abbé Bernard Nodet, éd. Xavier Mappus, Paris 1995.
- Rahner K., *Opfer. Dogmatisch*, w: *Lexikon fuer Theologie und Kirche*, hrsg. v. Josef Hofer, Karl Rahner, B. 7, Freiburg bei Breisgau 1962, szp. 1174n.
- Ratzinger J. (Benedykt XVI), *Kościół. Wspólnota w drodze*, Kielce 2009.
- Ratzinger J., *Nauka Kościoła o „Sacramentum ordinis”*, w: *Kapłaństwo*, red. L. Balter, K. Czulak, P. Góralczyk, S. Stancel, Poznań 1988, s. 65–76.
- Schmaus M., *Katholische Dogmatik. Die Lehre von den Sakramenten*, B. 4/1, Muenchen 1957.
- Sicari A., *Kapłaństwo Chrystusa*, w: *Kapłaństwo*, red. L. Balter, K. Czulak, P. Góralczyk, S. Stancel, Poznań 1988, s. 15–22.
- Sobór Watykański II. Konstytucje Dekrety Deklaracje*, wyd. III, Poznań 1967.
- św. Tomasz z Akwinu, *Suma teologiczna. Eucharystia*, t. 28, Londyn 1974.
- Vanhoye A., *Jezus Chrystus, nasz Arcykapłan. Rekolekcje wygłoszone w Watykanie 10-16 lutego 2008 roku*, Pelplin 2009.
- Vianney J. M., *Kazania niedzielne i świąteczne*, Kraków 2009.
- Vianney J. M., *Mały katechizm*, Kraków 2009.

One Priest – One Sacrifice. The Unifying Role of Christ’s Priesthood in the Letter of Benedict XVI Proclaiming a Year for Priests on the 150th Anniversary of the „Dies Natalis” of the Curé Of Ars

Summary

The Year for Priests proclaimed by Benedict XVI in 2009 is a great opportunity for theological reflection on the sacraments of priesthood and the Eucharist, and their role in bestowing God’s graces and gifts. This publication consists of two parts. The first one is a reference to the Church doctrine on the question of the uniqueness of priesthood and on the uniqueness of the Eucharist, which essentially reveals the exceptional aspect of the Christ’s sacrifice as necessary means on the way to holiness. The second part of the publication is based on the works of Saint John Baptist Marie Vianney, who in his teaching took up the subjects such as the service of reconciliation between people and God, the meaning of consecrating the Host for the life of a community

and the call for new life. The topics mentioned above are a form of practical use of the dogmas of the Catholic faith.

The letter of Benedict XVI proclaiming the Year for Priests shows in what way it is possible to fulfill the recommendations of the teaching of the faith in everyday life. A great example (and at the same time an advocate) of this is Saint John Baptist Marie Vianney himself, who most of all was driven by his love to God and to the parish community which was entrusted to him, and which is the witness of the acts of God's grace.

Key words: priesthood, Benedict XVI, Year of Priests